

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ІМЕНІ Г.Ф. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА**

ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Збірник наукових праць
студентства й наукової молоді**

(за матеріалами X Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентства й наукової молоді,
Харків, 29 квітня 2020 року)

УДК: 881 + 883 + 882 + 882 + 808
Ф 56

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 4 від 15.06.2020 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голобородько Костянтин Юрійович – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Олексенко Олена Андріївна – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови

Маленко Олена Олегівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства та лінгводидактики

Мельників Ростислав Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова

Лебеденко Юлія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Сергієнко Катерина – голова студентського наукового товариства українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Філологія ХХІ століття [Електронне видання] : Збірник наукових праць студентства й наукової молоді, Харків, 29 квітня 2020 р. / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди ; [редкол.: К. Ю. Голобородько (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2020. – 116 с.

©Харківський національний педагогічний
 університет імені Г.С. Сковороди, 2020
 ©Автори публікацій, 2020

Тіщенко Аліна Дмитрівна <i>Емансипація жінки у новелі О. Кобилянської «Меланхолійний вальс»: лексико-граматичний аспект.....</i>	73
Trofymchuk Tetiana Oleksandrivna <i>The Research Of Semantic Fields Of Ukrainian And English Slangs.....</i>	76
Чашика Яна Петрівна <i>Транспозиційні особливості форм дієслівного способу.....</i>	81
Чернецова Тетяна Сергіївна <i>Односкладні речення як ознака ідіостилу Володимира Лиса в романі «Століття Якова».....</i>	84
Шершій Інна Олександрівна <i>Індивідуально-авторські новотвори у творчості Григора Михайловича Тютюнника.....</i>	86
Шевченко Юлія Дмитрівна <i>Авторська інтерпретація етноконцепту «Калина» в повісті О. Забужко «Казка про калинову сопілку».....</i>	88
Штефан Анна В'ячеславівна <i>Відтворення південно-західного мовного колориту в романі Марії Матіос «Солодка Даруся».....</i>	89
Яковлева Тетяна Володимирівна <i>Іменники з семантикою збірності в мовознавчій парадигмі.....</i>	91

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Бабець Богдан Костянтинович <i>Модель ідеального суспільства у творах В. Винниченка «Сонячна машина» та Ол. Гакслі «Прекрасний новий світ».....</i>	95
Верман Максим Олександрович <i>Художній світ у романі Олеся Бердника «Зоряний корсар».....</i>	97
Демиденко Ксенія Валеріївна <i>Детектив як жанр масової літератури.....</i>	101

Література

1. **Бердник О.** Зоряний Корсар: Фантастичний роман. – К.: Радянський письменник, 1971. 376 с.
2. **Добин Е.** Искусство детали: Наблюдения и анализ Л.: Советский писатель, 1975. 192 с.
3. **Лексикон** загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
4. **Лем С.** Фантастика и футурология: в 2 кн. Кн. 1 / С. Лем. Пер. с пол. С.Н. Макарецва; под ред. В. И. Борисова. – М.: АСТ; Ермак, 2004. – 274 с.
5. **Літературознавчий** словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В. І. Теремка. — К.: ВЦ «Академія», 2007. – 752 с. (Notabene).
6. **Чернышева Т.А.** Природа фантастики. - Иркутск: Издательство Иркут. ун-та, 1985. – 336 с.
7. **Stableford, B. M.** Science Fact and Science Fiction: An Encyclopedia / B. M. Stableford. - New York : London, Taylor & Francis, 2006. – 729 p.

Демиденко Ксенія Валеріївна

Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Наук. кер.: к. філол. н., доц. О.С. Лук'янова

ДЕТЕКТИВ ЯК ЖАНР МАСОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Масова література – складне утворення, що zarazом є частиною словесності й масової культури. Вивчення її як феномену неодмінно має міждисциплінарний характер. Для повного висвітлення специфіки функціонування популярного письменства доцільно користуватися методами соціології, культурології, лінгвістики.

Детектив – жанр, специфічний для масової літератури й кінематографу ХХ століття. Основоположники детективу – Едгар По й Вілкі Коллінз, але справжнє народження цього жанру мало місце в оповіданнях Конан-Дойля про Шерлока Голмса. Очевидно, основний елемент детективу як жанру полягає в наявності в ньому головного героя – слідчого, детектива (як правило, приватного), що розкриває (detects) злочин. Головний зміст детективу – пошук істини. [3: 79].

На сьогодні детективи домінують серед книг, які побачили світ протягом ХХ століття. Як зазначає Д. Харлан, «детективний жанр належить до того різновиду прози, який досить довго залишався без уваги серйозної критики. Вірогідно, саме загальнодоступність і популярність творів викликала сумніви в їх художності» [1: 179].

Детектив зараховують до різних жанрів масової літератури за такими ознаками: 1) високий ступінь стандартизації; 2) розважальна функція (детектив відповідає потребам читачів відпочити і втекти від дійсності). Вони і задають універсальну формулу детективу як художнього твору, характерну для будь-якого зразка цього жанру. Літературна формула вміщує в собі традиційні способи опису деяких конкретних предметів або людей, традиційні епітети, образи, стереотипні зображення персонажів, загальну сюжетну схему. Такі формули і лягають в основу творів масової літератури,

дозволяючи повною мірою реалізувати жанр. Детективна формула набуває свого неповторного наповнення в кожному конкретному творі кожного конкретного автора.

С. Ейзенштейн зазначає, що детектив завжди привертає увагу читача «тим, що це найбільш дієвий жанр літератури. Від нього не можна відірватися. В ньому є засоби і прийоми, які максимально “приковують” людину до читання. Детектив – сильнодіючий засіб. Це той жанр, де засоби впливу оголені до межі» [2: 107].

Детективний роман перетворюється на здобуток масової літератури, коли здобуває ескапістські функції, проповідує ідею втечі від дійсності, відволікання від реальних проблем соціального життя. До того ж реалістичний детектив, яким би жорстоким він не був, завжди пов'язаний із катарсисом, очищенням. Так, як і в класичній драмі, відбувається «очищення» читача за допомогою жалю й страху. Коли такого очищення немає, детектив перетворюється в смакування актів насильства, пропаганду жорстокості й культу сили. І тоді детектив справді стає здобутком масової літератури [4: 224].

Отже, можна зазначити, що належність детективу до масової літератури пояснюється низкою причин, що змушують читача знову і знову звертатися до цього жанру: отримані емоції, подолання страхів, зацікавленість у грі та змаганні, відгук на перевірку інтелектуальних здібностей – бажання розгадати таємниці, потреба в читанні і спостереженні за цікавими характерами, прагнення відчувати романтику повсякденного міського життя.

Масовий читач звертається до детективного тексту, щоб відпочити, звідси – легкість тексту, довершеність діалогів, простота фраз, мінімум описів, максимум інтриги, обов'язковість гумору, зрозумілість, простота мови.

Література

1. **Вольський М.** Легке читання. Роботи з теорії та історії детективного жанру. Новосибірськ, 2006. С. 173–277. 2. **Ейзенштейн С.** Трагічне і комічне, їх втілення в сюжеті. *Питання літератури*. 1968. № 1. С. 107. 3. **Руднєв В.** Словник культури ХХ століття. Москва, 1997. 384 с. 4. **Шестаков В.** Міфологія ХХ століття: Критика теорії і практики буржуазної «масової культури». Москва, 1988. 224 с.